

F O C U S

A2D2

Netiket Nedir? Dijital Dünyada Görgülü müsün?

İnternette iletişim kurarken dikkat etmemiz gereken kurallar aslında uzun zamandır hayatımızdalar. 'Netiquette' yani türkçe karşılığı ile 'Netiket', insanların fiziksel yaşamlarında içinde bulundukları grupla iletişiminde dikkat etmesi gereken kuralların sanal mekanlarda da sürdürülebilirliği üzerine bir kavramdır. Henüz netiket kuralları üzerine kesinleşmiş bir ortak uzlaşım yoktur. 'Kırmızıda durulur, yeşilde geçilir' gibi evrensel bir kural haline gelmemiştir. En son 2019 yılında Türkiye Bilişim Vakfı tarafından hazırlanan kurallar duyurulmuştur. İnternette mesaj, elektronik posta, sosyal medya kullanımı gibi pek çok sanal iletişim kuralını içeren kurallar şu şekildedir:

- Toplum karşısında kendinize yakıştırdığınız tavır, internetin sanal ortamında da sürdürün, kimliğinizi saklayabileceğinizi düşünerek gerçek yaşamınızda benimsemediğiniz davranışları sergilemeyin.
- Düşüncelerinizi dile getirirken olumlu yaklaşmanın ve nazik bir ifade kullanmanın sağduyunun gereği olduğunu hatırlayın.
- Tartışmaların özelleşmesine ve kişiselleşmesine yol açmayın.
- İnsanları duygusal yönden zedeleyici ve rahatsız edici iletilerin yayılmasına olanak vermeyin.
- Kişilerin istemleri dışında iletiler olarak rahatsız olmalarını elinizden geldiğince önleyin, buna neden olmayın.
- Size gelen bir maili başkasına aktarmak istediğinizde bu iletiyi size gönderenin bunu isteyip istemediğinden emin olun.

Anlamsız iletiler göndermeyin

- İletişim kurarken, anlamsız sayılacak gereksiz iletiler göndermeyin.
- Bilgilendirmek ve gelişmelerden haberdar etmek için sürekli bir elektronik bülten göndermek istediğinizde gönderdiğiniz kişinin bu dağıtım ya da duyuru listesinde kalıp kalmama isteğini ilk duyurunuzda belirtebilmesini sağlayın, kalma isteğini belirtmeyenleri bir daha rahatsız etmeyin.
- Bir web sitesinde yer alan uzunca bir metin ya da belgeyi e-posta ekinde göndermeyin, bu metin ya da belgenin adresini ve konusunu belirtip, buraya erişilip bakılabilmesi için sanal adresini vermekle yetinin.
- İleti trafiğini yoğunlaştıran gönderimlerde bulunanları uyarın, ısrarcı olanlara karşı alınması gereken yasal önlemlerin oluşmasına katkı yapın ve yaptırımların uygulanmasına destek olun.
- Açık kimliğinizi, geçerli bir gerekçeniz olmadıkça gizlemeyin. Kimliğin önem taşımadığı durumlarda görüş ve düşüncelerinizi anonim olarak açıklamayı uygun buluyorsanız bunu kötüye kullanmadan özenli yapın. Her zaman yanıtladığınız iletinin konu başlığını koruyarak yanıt verin. Ne demek istiyorsanız ona karşılık olan, yanlış anlaşılmalara yol açmayacak düz ve yalın deyişlerle düşüncelerinizi aktarmaya çalışın.

F O C U S

R2D2

Isıracı olmayın

- Özellikle tartışma listelerinde daha önce değinilmiş konuları ek bir katkıya yol açmayacaksa üstelemeyin, ortaya çıkmış bir sonucu görmemezliğe gelerek kendi düşüncenizi kabul ettirmede ısıracı olmayın.
- Gereksiz yere büyük harfler ile yazışmaktan, sık sık özel simgeler kullanmaktan, espirili ya da alaycı anlatımlardan kaçının.
- İyelik haklarını zedelememeye özen gösterin, başkasının veri kaynaklarını, düşüncelerini ve yazılımlarını kendinizinmiş gibi sahiplenmeye kalkışmayın.
- Başkalarının kişilik haklarına ve özel yaşamına saygılı olarak kişilerle ilgili karalayıcı yorumlarda bulunmayın.
- İnternet ortamının sağladığı olanakların yasadışı biçimde insanlara zarar verme, başkalarının işlerini engelleme, gizli ve kişisel bilgilerini ele geçirip yararlanmayı her türlü sahtekarlık, yolsuzluk, dolandırıcılık ya da hırsızlık gibi kötü amaçlı kullanımına yol açmayın ve göz yummayın.
- Kendinizin ya da temsilcisi olduğunuz ürün ve hizmetlerin reklamını yapmayın. Güvenlik zedeleyici ve bozucu girişimlere karşı alınması gereken öneme uymaya özen gösterin, bu konuda bir kuşku duyduğunuzda doğrudan internet servis sağlayıcınıza ya da kurulum sorumlunuza durumu bildirerek önlem alınmasına yardımcı olun.
- İnsana ve topluma dair oldukça iyi detaylandırılığını düşündüğüm bu kuralların, geniş kitlelerce benimsenmesi dileğimle.